

Sygn. akt IX U 1195/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Gabriela Jokiel

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2019 r. w Rybniku

sprawy z odwołania B. S. (B. S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania B. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 31 lipca 2018 r. nr (...)

1. oddała odwołanie,

2. przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniosek ubezpieczonego B. S. o uwzględnienie okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 14.09.1959r. do 20.05.1961r. i od 3.07.1963r. do 28.09.1964r.,

3. oddała wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. o zasądzenie od ubezpieczonego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sędzia

Sygn. akt IX U 1195/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 31 lipca 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., na podstawie przepisów ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przeliczył emeryturę ubezpieczonemu B. S. (S.) od (...), tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Organ rentowy wskazał w decyzji, że do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przyjęto kwoty minimalnego wynagrodzenia za okresy pozostawania w stosunku pracy, za które ubezpieczony nie udokumentował zarobków.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się przeliczenia emerytury, przy uwzględnieniu składki odprowadzanej w podwójnej wysokości, przez okres około 5 lat w latach 80-tych, z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej oraz przy uwzględnieniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 14.09.1959r. do 20.05.1961r. i od 03.07.1963r. do 28.09.1964r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zaprezentowane w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wskazał, że wysokość emerytury została ustalona na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach... Nadto organ rentowy wskazał, że ubezpieczony we wniosku o przyznanie świadczenia emerytalnego wskazał w kwestionariuszu, że w okresie od lipca 1959r. do maja 1961r. pracował w gospodarstwie rolnym ojca, jednakże w chwili składania wniosku ubezpieczony nie udokumentował pracy w rolnictwie żadnymi dowodami. Dopiero przy złożonym odwołaniu od decyzji z 31.07.2018r., ubezpieczony dołączył zeznania świadków. Organ rentowy wniósł także o zasądzenie od ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego.

Ubezpieczony na rozprawie 12 lutego 2019r. zwrócił się o zwolnienie go od zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego, gdyż ma niską emeryturę - 1300 zł plus zasiłek pielęgnacyjny. Ze względu na stan zdrowia nie jest nigdzie zatrudniony. Jego żona choruje na raka, a jej emerytura, w wysokości najniższej emerytury, nie starcza nawet na leki dla żony.

Rozpoznając sprawę Sąd ustalił, co następuje :

Ubezpieczony urodzony (...), uprawniony jest do emerytury od 2008r. - od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1962, 1970-1988 i 1991r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyniósł 69,13%. Kwotę bazową organ rentowy przyjął w wysokości obowiązującej w dniu powstania prawa do świadczenia – 2.275,37zł.

Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 29 lat i 1 miesiąc i 29 dni okresów składkowych oraz 5 miesięcy i 27 dni okresów nieskładkowych.

Do stażu pracy ubezpieczonego organ rentowy zaliczył okres prowadzenia działalności gospodarczej od 01.07.1970r. do 10.10.1992r.

(dowód: dokumentacja akt organu rentowego, pismo organu rentowego z 16.11.2018r. k. 19 a.s.).

Ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą od lat 70-tych do 1992r. W latach 80-tych przez 5 lat opłacał podwójną składkę na ubezpieczenie społeczne (o 100% większą niż w tym czasie był obowiązek opłacania) z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, żeby w przyszłości uzyskać wyższą emeryturę.

Ubezpieczony dotychczas nie składał w organie rentowym wniosku o zaliczenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym na wysokość emerytury. Jedynym dowodem, jaki ubezpieczony złożył w tym zakresie w organie rentowym, to pisemne zeznania świadków dołączone do odwołania. Na razie ubezpieczony nie ma żadnych dowodów na okoliczność własności tego gospodarstwa i jego zameldowania w tamtym okresie.

Ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w okresach wskazanych w odwołaniu. Mieszkał z rodzicami i bratem. Gospodarstwo miało powierzchnię około 11 ha, w tym 4,5 ha własności ojca, a pozostałe grunty były dzierżawione z Funduszu Rolnego. Ojciec ubezpieczonego pracował zawodowo w GS na pełnym etacie. Zajmował się w ramach tego zatrudnienia prowadzeniem sklepu żelaznego, skupowaniem produktów rolnych. W gospodarstwie pracowała głównie matka ubezpieczonego, jego starszy brat oraz ubezpieczony. Matka ubezpieczonego była osobą schorowaną.

Równocześnie ubezpieczony chodził do szkoły w miejscowości, w której mieszkał. Uczęszczał do szkoły podstawowej, a następnie w trzyletniej szkoły przysposobienie rolnicze, mieszczącej się w budynku szkoły podstawowej..

Ubezpieczony pracował w gospodarstwie po przyjściu ze szkoły, od g. 13 –tej, przez około 5-6 godzin dziennie.

(dowód: akta organu rentowego, oświadczenie ubezpieczonego złożone na rozprawie 23.10.2018r., czas nagrania protokołu elektronicznego 00:03:32-00:33:18).

Zgromadzony materiał dowodowy Sąd uznał za przekonujący, spójny i logiczny, przez co mogący stanowić podstawę rozstrzygnięcia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. z 2018r., poz. 1270 ze zm.) wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Ubezpieczony domagał się przeliczenia wysokości świadczenia poprzez uwzględnienie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w podwójnej wysokości.

W ocenie Sądu żądanie ubezpieczonego jest bezzasadne, gdyż ubezpieczony nie wykazał w toku postępowania faktu opłacania składek w podwójnej wysokości, nie przedłożył żadnych dokumentów na tę okoliczność. Ubezpieczony nadto nie potrafił precyzyjnie wskazać za które lata opłacał wyższe składki. Nie wykazał także, że organ rentowy dotychczas nie uwzględnił składek opłaconych w podwójnej wysokości.

Sąd po przeprowadzonym postępowaniu dowodowym nie dopatrył się błędów organu rentowego w wyliczeniu wysokości emerytury ubezpieczonego, mając na uwadze fakt, że niewątpliwie organ rentowy był w posiadaniu dokumentów ubezpieczonego w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej.

Wskazać należy, że to na ubezpieczonym ciąży obowiązek udowodnienia swoich twierdzeń. Zgodnie bowiem z treścią art. 232 kpc, zdanie pierwsze, strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W tej sytuacji, na podstawie powołanych przepisów, w pkt 1 wyroku, Sąd z mocy art. 477¹⁴ §1 kpc oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

W pkt 2 wyroku Sąd z mocy art. 477¹⁰ §2 kpc przekazał organowi rentowemu wniosek ubezpieczonego o uwzględnienie okresów pracy w gospodarstwie rolny rodziców od 14.09.1959r. do 20.05.1961r. i od 03.07.1963r. do 28.09.1964r., gdyż bezspornie jest to żądanie dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy. Ubezpieczony, co sam przyznał przed

Sądem, nie składał wcześniej wniosku o uwzględnienie na wysokość świadczenia pracy w gospodarstwie rolnym i nie przedkładał na tą okoliczność żadnych dowodów.

W pkt 3 wyroku Sąd, na podstawie art. 102 kpc, odstąpił od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego mając na uwadze trudną sytuację życiową ubezpieczonego, który utrzymuje się z niewysokiej emerytury (1.300,00 zł netto plus dodatek pielęgnacyjny), jest osobą schorowaną i nie jest w stanie z tego względu podjąć żadnego zatrudnienia. Natomiast żona ubezpieczonego otrzymuje emeryturę w najniższej wysokości, którą przeznaczają na swoje leczenie onkologiczne.

Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu rozpoznającego sprawę i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór. Trudna sytuacja życiowa, majątkowa, zdrowotna, osobista, która uniemożliwia pokrycie przez stronę kosztów procesu należnych przeciwnikowi, należy do okoliczności uzasadniających odstąpienie od zasady wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c. Dokonując tej oceny sąd orzekający winien kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości, a podważenie oceny tego sądu wymaga wykazania, że jest ona wadliwa (vide postanowienie Sądu Najwyższego w sprawie II PZ 1/11).

W postanowieniu z dnia 24 października 2013r. sygn. IV CZ 61/13 (LEX nr 1389013) Sąd Najwyższy wskazał, iż hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania "wypadków szczególnie uzasadnionych", pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu.

W ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwie Sąd Najwyższy wskazał również, że „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (vide postanowienie z 14 stycznia 1974r., II CZ 223/73, LEX nr 7379, postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 1976r. sygn. IV Pz 61/76, LEX nr 7856, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 1981r. sygn. IV Pz 11/81, LEX nr 8307, postanowienie Sądu Najwyższego 17 kwietnia 2013r. V CZ 132/12, LEX nr 1341732).

SSR del. Renata Stańczak